

УДК 658.1:338-027.236

Чернелевський Л. М.,*канд. екон. наук, професор, зав. кафедри обліку і аудиту***Соломчук Л. М.,***ст. викладач, кафедра обліку і аудиту,**Національний університет харчових технологій, м. Київ***КОРПОРАЦІЯ ЯК МОДЕЛЬ ПОБУДОВИ ЕФЕКТИВНОГО БІЗНЕСУ**

В статті на підставі проведеного дослідження представлена модель побудови ефективного бізнесу на основі узагальнення наробок вітчизняних та зарубіжних науковців. Надається авторське тлумачення терміну «корпорація». Визначено переваги та недоліки створення корпорації. Відображено особливості формування корпоративних структур в Україні.

Ключові слова: корпорація, корпоративна бізнес-структура, інтеграція, синергетичний ефект, трансакційні витрати.

КОРПОРАЦИЯ КАК МОДЕЛЬ ПОСТРОЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОГО БИЗНЕСА**Чернелевский Л. Н., Соломчук Л. Н.**

В статье на основе проведенного исследования представлена модель построения эффективного бизнеса на основе обобщения наработок отечественных и зарубежных учёных. Предлагается авторское определение термина «корпорация». Определены преимущества и недостатки создания корпорации. Отображены особенности формирования корпоративных структур в Украине.

Ключевые слова: корпорация, корпоративная бизнес-структура, интеграция, синергетический эффект, трансакционные издержки.

CORPORATION AS A MODEL OF EFFECTIVE BUSINESS**Chernelevschij L., Solomchuk L.**

The article contains theoretical back ground of the necessity of corporations establishing with the aim of providing of affective businesses. The author offers her understanding of the term «corporation» and distinguishes pluses and minuses of establishing of corporation business structures on the basis of investigations and generalization of Ukrainian and foreign scientist's experience. Corporation is the most effective way to attract financial capital. One of the advantages of corporation is also limitless activity and reduction of risks. The main disadvantages include the lack of scientific management and corporate income distribution and public policy regulating of the competitive industries. The problems of market economy that are solved by corporations are also dealt with in the article. These problems include the ability to attract capital profitably to implement large projects and reallocation of risks associated with the investment. The peculiarities of corporation structures formation and strategy of the development of big modern corporation structural in Ukraine are given big intentional. The features of strategy of corporation is mobility of environment of the corporation, disparity in prices, developed infrastructure of the market and so on.

Keywords: *corporation, corporate business structure, integration, synergies effect, transaction costs.*

Постановка проблеми. Підвищення ефективності підприємств харчової промисловості у вирішальній мірі визначається рівнем організації виробництва на всіх стадіях технологічного циклу в кожній галузі окремо. При цьому особливе значення має розвиток і вдосконалення різних форм кооперації та агропромислової інтеграції, що визначають узгоджену, ритмічну, безперервну і цілеспрямовану діяльність всіх ланок (галузей) харчової промисловості. Як свідчить світовий досвід, важливим напрямком економічних відносин та забезпечення еквівалентності товарообміну є інтеграція, тобто створення інтегрованих структур, які дозволяють суб'єктам господарювання знаходити різноманітні способи колективного впливу на ринкову ситуацію, проводити єдину цінову політику в інтересах усіх учасників по ланцюгу «виробництво-заготівля-переробка-торгівля».

Найбільш привабливою формою інтеграції в харчовій промисловості, на думку автора, є корпорації. Корпорації безпосередньо впливають на збільшення інвестицій в економіку держави як з внутрішніх джерел, так і з інших держав. Тому проблема розвитку корпоративних структур для національної економіки має надзвичайно важливе значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання пов'язані з розвитком корпоративних структур, у тому числі щодо поняття «корпорація» були досліджені та відображені у працях вітчизняних та зарубіжних науковців В.В.Андропова [1], І.Ансоффа [2], В.І.Бірюкова, О.М.Вінник, Дж.К.Гелбрейта, М.І.Книша, В.М.Кравчука, Л.М.Лазовського [6], Т.Петерса [10], Т.Ф.Рябової [3], Б.А.Райзебрга, Х.Роберта та інших авторів. В своїх роботах автори сформулювали основні підходи до визначення суті інтеграції, визначення форм інтегрованих корпоративних структур, дослідили їх особливості, проблеми розвитку та існування. Але питання щодо формування корпорацій, як моделі ефективного бізнесу, особливо у харчовій промисловості, залишається актуальним і відкритим недостатньо.

Мета статті. Для оцінки ефективності діяльності корпорацій, спочатку необхідно дослідити її переваги, недоліки особливості формування корпоративних структур в Україні та стратегії розвитку сучасної великої корпоративної структури. Це і обумовило теоретичну та практичну необхідність у проведенні даного дослідження.

Основні результати дослідження. У ринковій економіці, як показує досвід роботи, підприємство або організація будь-якої організаційно-правової форми являє собою відокремлений виробничо-комерційний об'єкт, який об'єднує безліч соціально-економічних, фінансових, трудових процесів і зв'язків, що забезпечують отримання прибутку через вплив великої кількості чинників діяльності.

Властивості наведеної сукупності відповідають економічній сутності корпоративної форми господарювання, в основу діяльності якої покладено принцип створення постійних або тимчасових договірних структур. Консолідація зусиль такого роду структур заснована на об'єднанні капіталів, єдності спільних інтересів, паралельно-послідовному методі взаємодії власників і працівників, що забезпечують досягнення поставлених єдиних цілей для всього структурного господарства (інтегрованого утворення).

У сучасних умовах найбільш поширеною і значущою формою організації великого підприємства стає корпорація, пов'язана з акціонерним співвласництвом багатьох осіб.

Слово «корпорація» означає об'єднання, суспільство, союз. За словами В.В. Андропова, хоча корпорації як такі виникли ще в середині XIX століття, в сучасному значенні це поняття, як правило, означає оптимальну форму організації великомасштабного виробництва товарів і послуг в умовах ринкової економіки [1]. Тим не менш, дослідження показало значний діапазон поняття «корпорація». Для переконливості автором наведено найбільш значущі визначення цієї економічної категорії, що були знайдені в словниках та працях зарубіжних та вітчизняних вчених (табл. 1).

Таблиця 1. Основні підходи до визначення поняття «корпорація»

№	Автор	Визначення
1	І. Ансофф	Корпорація – це форма організації підприємницької діяльності, що передбачає часткову власність, юридичний статус і функції управління у верхньому ешелоні професійних управлінців, що працюють за наймом
2	Н.Т. Бунімова, «Словарь современных понятий и терминов»	Корпорація – це з одного боку, суспільство, союз, група осіб, що об'єднані спільними професійними чи становими інтересами, а з іншого, як форма організації підприємницької діяльності, що передбачає зосередження функцій управління підприємством в руках менеджерів (які працюють за наймом) прирівнюючи її до акціонерного товариства
3	Л.Є. Довгань, В.В. Пастухова, Л.М.Савчук	Корпорацію розглядають як: – корпоративне підприємство - створюється злиттям капіталів з метою отримання прибутку. До них належать: акціонерні та неакціонерні господарські товариства, спільні підприємства, міжгосподарські підприємства; – корпоративне об'єднання – це холдинги та фінансово-промислові групи головною метою яких є координація підприємницької діяльності її членів, забезпечення захисту їх прав, представлення загальних інтересів у різних органах.
4	Л.М. Лазовский, Б.А. Райзберг	Корпорація – це об'єднання, акціонерна компанія, суспільство, які, як правило, відрізняються розвиненою структурою, а також форма міжнародних господарських зв'язків у галузі виробництва, науково-технічного співробітництва, пов'язаного з розвитком передових прийомів організації
5	В.Г. Наймушин	Корпорація – це відкрите акціонерне товариство яке є вищою формою руху капіталу, перевага якого відображена в адекватності корпоративної власності регулятивному і ринковому механізмам економіки змішаного товариства
6	Т.Ф. Рябова «Большой коммерческий словарь»	Корпорація - це організація підприємницької діяльності, що передбачає часткову власність, юридичний статус і зосередження функцій управління в руках верхнього ешелону професійних управлінців (менеджерів), що працюють за наймом.
7	І.А. Храброва	Корпорація – це колективне співтовариство, що визнане юридичною особою, утворене на об'єднанні капіталів та здійснює деяку соціальну функцію. Її також розуміють як асоціацію, союз осіб, пов'язаних груповими інтересами, який діє як єдине ціле від власного імені.

Джерело: [2; 3; 4; 6; 7; 8; 9]

Спочатку поняття «корпорація» відповідало об'єднанню вкладників або акціонерів, а в міру свого розвитку воно трансформувалось в об'єднання самих акціонерних підприємств та відповідних сфер діяльності (виробничу, маркетингову, збутову, комерційну, наукову).

Враховуючи неоднорідність поняття, що є предметом цього дослідження, автор зробив спробу зробити узагальнення і внести уточнене поняття даної економічної категорії. Виходячи з цього, *корпорація* - це великомасштабна багатопрофільна організація з вертикально-горизонтальною структурою управління, створена на основі об'єднання капіталу, ресурсів, матеріального та іншого майна, інтелектуального потенціалу юридичних і фізичних осіб, очолювана колективом власників і покликана на основі отримання прибутку забезпечувати високі темпи економічного зростання виробництва, випуску конкурентоспроможних товарів, що відповідають світовим вимогам, здійснювати диверсифікацію, оновлення і реформування всіх сторін діяльності та ефективно вирішувати соціально-економічні проблеми з урахуванням власних інтересів, а також держави і працівників.

Вивчення великої кількості зарубіжної та вітчизняної, а також перекладної літератури, дозволило зробити висновок, що сучасна корпорація являє собою органічну сукупність материнської компанії з широкою мережею багатопрофільних, з різними масштабами виробництва, дочірніх компаній і філій, які мають різний юридичний статус. Тобто, сучасна корпорація - це об'єднання промислових, комерційних, транспортних, науково-технічних, збутових, маркетингових, інформаційно-аналітичних, моніторингових, інвестиційних, інноваційних, банківських та інших структур. Метою об'єднання цих організацій є формування погодженої політики по спеціалізації та інтеграції виробництв, визначення обсягів випуску продукції, розділу сегментів ринку, розподілу та об'ємів інвестицій, кооперації в НДДКР, розробці та освоєнні інноваційних технологій.

Відмінними ознаками корпорацій є їх великі розміри, міжгалузевий і транснаціональний характер діяльності. Корпорації розвинутих країн організують масове виробництво на основі високих технологій, новітнього обладнання і наукової організації праці. Це дозволяє гігантам індустрії випускати широку номенклатуру виробів високої якості, продавати їх по низьким цінам, успішно конкурувати і панувати на міжнародних ринках.

Глобальними формами розвитку та вдосконалення корпорацій, зростання масштабів виробництва та інтеграції капіталу корпорацій визнані концентрація через накопичення та розширене відтворення, а також злиття і поглинання компаній. Обидва напрямки успішно використовуються в сучасному корпоративному формуванні, вони складають правову та організаційну основу. Перша форма інтеграції передбачає концентрацію акціонерного капіталу, залучення інвестицій для розширення виробництва та інтеграції фірм, а також внутрішньокорпоративних підрозділів і бізнес-систем.

Політика злиття і поглинання дозволяє розширювати сферу діяльності, розвивати інтеграцію, мобілізувати, синергетику конкурентних переваг і домагатися значних переваг. При цьому концентрація через накопичення відповідає зростанню корпорації з одночасним збільшенням суспільного виробництва і капіталу, а злиття веде в основному, до перерозподілу обсягів виробництва між суб'єктами діяльності. У процесі управління зростанням корпорацій вирішуються фінансові проблеми щодо залучення капіталів,

оптимізуються організаційні структури і технологічні ланцюжки. Капітал залучається через емісію акцій і цінних паперів, капіталізацію прибутку, залучення банківських кредитів та інші дії.

На базі проведених досліджень, автором встановлено, що корпорації успішно вирішують дві глобально масштабні проблеми ринкової економіки, це здатність вміло і вигідно для інвесторів приваблювати капітал для реалізації великих проектів та грамотно перерозподіляти ризик, пов'язаний з будь-якими інвестиціями.

У науковій літературі роль корпорацій у національній економіці оцінюється неоднозначно. Якщо одні фахівці розглядають їх як ядро економіки, що визначає основні напрямки і пропорції економічного розвитку, то інші дотримуються протилежної точки зору, вважаючи, що недоліки великих фірм переважають їхні переваги і наносять тим самим великої шкоди економіці в цілому. Проте не можна не визнати, що саме корпорації складають основу економічної та політичної могутності індустріально розвинених країн і конкурентоспроможності національних економік на світовому ринку.

Переваги великих фірм полягають в тому, що тільки їм притаманне масове виробництво і широке впровадження досягнень науково-технічного прогресу, так як вони здатні на великі інвестиції і проведення серйозних наукових розробок. Великі корпорації володіють стійкістю, є дієвим інструментом внутрішнього та міжгалузевого переливу капіталу, їх ніколи не ліквідують як дрібні і середні, а лише поміняються власники. Однією з головних умов стабільної ефективної діяльності корпорації є об'єднання капіталу і диверсифікація виробництва.

Корпорація являє собою великий господарський організм національного або міжнародного масштабу, заснований на високому рівні усупільнення виробництва і капіталу. Це особлива форма організації підприємницької діяльності, що регламентується законодавством. «Корпорація, - писав І. Ансофф, - це широко розповсюджена в країнах з розвинутою ринковою економікою форма організації підприємницької діяльності, що передбачає часткову власність, юридичний статус і зосередження функцій управління в руках верхнього ешелону професійних керівників, які працюють за наймом» [2]. Виходячи з цього, можна зробити висновок, що корпорація - це складна соціально-економічна, виробничо-технологічна та організаційно комерційна система, що інтегрує різні ресурси, капітали, інтелект людей, основні фонди у вигляді окремих підприємств, що об'єдналися для здійснення спільної діяльності та досягнення загальної мети.

Основними економічними пріоритетами корпоративних структур є:

1. Корпоративна форма підприємництва дозволяє мобільно та ефективно здійснювати внутрішньогалузевий, міжгалузевий, регіональний і міжрегіональний переливи капіталу, використовуючи стратегічне і ситуаційне внутрішньо корпоративне планування. Активно залучаючи додаткові фінансові, матеріальні та інші ресурси з внутрішніх і зовнішніх джерел, корпорація створює і підтримує внутрішньо корпоративні підприємницькі структури оптимальних розмірів з погляду реалізації її базової і функціональних стратегій.

2. Великі корпорації підприємницького типу - найбільш пристосована форма з'єднання інтересів суспільства в особі держави, великих, малих підприємницьких структур, підприємців, менеджерів, спеціалістів, робітників. Корпоративна форма підприємництва, будучи системо утворюючою, активно й ефективно взаємодіє з малим і середнім

підприємництвом в різних формах, у тому числі в рамках підприємницьких мереж, в об'єднаннях взаємного страхування і кредитування, у бізнес-інкубаторах, в інфраструктурі підприємництва в цілому.

3. У рамках корпорації, що має можливості для залучення підприємців, менеджерів, фахівців і робітників з високим рівнем кваліфікації, створюється підприємницький клімат і висока культура підприємництва, що дозволяє всім суб'єктам господарської діяльності задовольняти свої потреби, які сприяють усесторонньому розвитку особистості кожного співробітника.

4. У сучасній корпорації підприємці виступають в ролі соціальних конструкторів, а корпорація - як ідеальна структура для їх економічної і культурної безпосередньої взаємодії. Звідси випливає, що корпорація - це такий соціальний та економічний простір, в якому створюються сприятливі умови не тільки для конкуренції як економічного змагання, але й співпраці на розвинених кооперативних засадах, органічно пов'язаних з інтеграцією різних видів підприємницької діяльності.

Для сучасних великих диверсифікованих вітчизняних корпорацій характерна олігопольна форма конкуренції, коли в ній створюються стратегічні господарські одиниці, які відіграють визначальну роль у розвитку корпорації. Вони визначають умови підтримки такого підприємницького клімату, який формує дух підприємництва в усіх структурах корпорації, що роблять вплив на загальні результати діяльності компанії в цілому. Конкуренція в корпорації виступає як специфічний внутрішньо фірмовий механізм зіставлення якості інноваційних товарів, технологій, менеджменту, маркетингу.

Великі корпорації сприяють зниженню трансакційних витрат, що служить одним із джерел отримання підприємницького доходу. Реалізація цього джерела можлива при відповідності структури управління трансакцій стратегії підприємництва; постійному удосконаленні, коригуванні контрактних відносин між структурами корпорації.

Широке поширення корпоративних структур пов'язано також з наступними її перевагами:

1. Це одна з найбільш ефективних форм організації бізнесу з точки зору залучення фінансового капіталу. Корпораціям притаманний унікальний спосіб вкладення інвестицій, накопичуваних шляхом продажу акцій та облігацій, що дозволяє залучати заощадження численних домашніх господарств.

2. Фінансування шляхом продажу цінних паперів має також певні переваги для їх покупців. По-перше, домогосподарства в цьому випадку можуть брати участь у прийнятті управлінських рішень і розраховувати на певну грошову винагороду. При цьому вони можуть не брати активної участі в управлінні підприємством. По-друге, окрема фізична особа має можливість розподіляти ризик, купуючи цінні папери кількох корпорацій. По-третє, зазвичай власники цінних паперів корпорацій вільно розпоряджаються своїми вкладками.

3. Власники корпорації в разі кризи або банкрутства ризикують тільки тією сумою, яку вони заплатили за придбання акцій. Їх особисті активи не ставляться під загрозу, навіть якщо корпорація збанкрутує. Право обмеженої відповідальності помітно полегшує завдання корпорації в залученні грошового капіталу.

4. Завдяки особливому механізму залучення грошового капіталу корпорації легше нарощувати його обсяг, а також реалізувати переваги об'єднання капіталів. Велика корпорація може залучати спеціалізовані кадри в кожному з цих сфер і тим самим досягати більшої ефективності. Це сприяє більш раціональному його розподілу між її підприємствами.

5. Корпорації, згідно з прийнятими постановами, не мають часових обмежень свого існування. Передача власності корпорації через продаж акцій не підриває її цілісності, тобто корпорації мають володіють певною стабільністю, якої не вистачає іншим формам бізнесу, що відкриває можливість перспективного планування і росту.

6. Підвищення технологічності виробництва і прискорення оновлення основних засобів.

7. Завершеність організаційного оформлення, регламентованість відповідальності і повноважень, професіоналізм управління на основі систематичного розподілу функцій контролю між підсистемами управління.

8. Необмеженість області діяльності та зниження ризику.

Поряд з цим, виконане дослідження дозволило автору виявити і недоліки, властиві корпораціям на етапі їх формування:

- відсутність науково обґрунтованих методів управління і розподілу доходів;
- нерівнозначність економічних умов, що надаються різного роду корпоративним структурам;

- висока нестабільність макро- і мікроекономічних процесів, незавершеність схем розподілу власності і ринків, низька економічна ефективність розпродажу гігантів радянської індустрії, падіння числа галузевих організацій, існування гостроти проблем фінансування, диверсифікації та глобалізації національної фінансово-економічної діяльності;

- відсутність політики цільового державного регулювання конкурентоспроможності галузей економіки;

- відсутність ефективною системи підготовки висококваліфікованих національних кадрів, адаптованих до економіки корпоративних структур.

Загрозливими залишаються низький рівень доходів і зубожіння населення, соціальне розшарування, нерівність, криміналізація економіки та інші недоліки.

Формування корпоративних структур в Україні, незважаючи на загальні закономірності, має ряд специфічних особливостей, викликаних умовами розвитку нової ринкової економіки. Вже на початковому етапі становлення корпоративного руху виникли труднощі об'єктивного і суб'єктивного характеру. До них автор відносить в першу чергу такі, як:

- низька якість продукції та її не конкурентоспроможність на світовому ринку;
- неефективне використання виробничих потужностей;
- низький рівень глибини переробки сировини і велика кількість відходів, що не переробляються в кінцеву корисну продукцію;
- розрив господарських зв'язків підприємств, що входили раніше в єдиний народногосподарський комплекс;
- повна відсутність інфраструктури ринку;
- техніко-технологічна відсталість багатьох великих підприємств;

– гострий дефіцит управлінського персоналу, здатного ефективно працювати в ринкових умовах;

– відсутність достатніх обсягів накопиченого капіталу;

– недосконалість податкової, митної та кредитно-фінансової системи країни.

Однією із серйозних перешкод на шляху становлення українських корпорацій стала відсталість і низький рівень діяльності багатьох підприємств, яка пов'язана з недостатністю і браком власного капіталу.

Переділ і перерозподіл власності нерідко є нормальними та ефективними механізмами корпоративного управління і контролю за керуваними, проте захоплення ними чи іншими особами насильницьким чи іншим незаконним шляхом фактичного і юридичного контролю над підприємствами в кінцевому рахунку створило умови для зростання нестабільності та невизначеності у всій національній економіці. Не були введені в дію ефективні зовнішні механізми корпоративного контролю, такі, як поглинання, злиття, банкрутство, ринок цінних паперів. Поряд з цим, не було забезпечено одне з найголовніших завдань ефективності корпорацій, реальний контроль над фінансовими потоками. Придбання формальних прав власності без їх юридичного оформлення є хоч і необхідним, але ще недостатньою умовою для реалізації такого контролю.

Особливості розвитку сучасних корпоративних форм багато в чому обумовлені його зовнішнім середовищем в новому XXI ст. До фундаментальних факторів цього середовища автор відносить:

1. Технологічні зміни, які скорочують життєвий цикл продукту. Швидке зростання техніко-технологічних інновацій породив нову стадію конкуренції, яка стала вирішальним чинником підвищення стійкості конкурентоспроможності корпорацій та отримання підприємницького доходу.

2. Глобалізація пропозиції і попиту. Це вимагає і глобалізації масштабів національних корпорацій, орієнтованих на світові досягнення НТП, якість продукції, облік конкурентів не тільки на внутрішньому, але й на зовнішньому ринку і т. д.

3. Динамізм та індивідуалізм поведінки платоспроможного споживача. Швидкі зміни на ринку визначаються новим стилем життя, системою цінностей і рівнем культури в суспільстві, що веде до зростання різноманіття товарів на ринку.

4. Ефективне використання ресурсів та можливість їх вторинної переробки - виробництво пакувальних матеріалів, копіювального обладнання, відходів на основі розширення технологічних нововведень.

5. Широке застосування інформаційних технологій.

У ході вивчення встановлено, що в даний час фундаментальні зміни відбуваються не тільки в зовнішньому середовищі, а й усередині самих корпорацій. Вони стають все більш складними об'єктами для управління, що проявляється в зростанні і диференціації проблем, що вимагають варіювання та відмови від стандартних підходів і прийняття неформальних рішень. При цьому всі вони взаємопов'язані, кожна зміна може проявитися у несподіваних сферах підприємницької діяльності.

Ускладнюються взаємозв'язки і між корпораціями. Вони не тільки конкурують, а й співпрацюють одна з одною. Ці взаємини суперечливі: корпорації по відношенню одна до одної виступають одночасно і як компаньйони, і як конкуренти. По-друге, для корпорації

характерне гнучке виробництво і рішення інтегральних завдань. Окремі структурні одиниці, корпорації є відповідальними за якусь окрему частину реалізації спільної мети корпорації. Успішно працюючі групи підприємців перетворюються в бізнес-одиниці, які несуть відповідальність за підприємницький дохід певної схеми в рамках своєї продуктово-ринкової комбінації. Групи людей, об'єднані в ці та інші первинні структури, утворюють команди, що розвиваються самостійно. У цих умовах якість підприємництва стає вирішальним фактором забезпечення стійкої конкурентоспроможності корпорації.

Специфіка корпоративних форм ХХІ ст. в тому, що вони є стратегічними. Їх основні моменти розкрив Х. Виссема. Під стратегічним підприємництвом автор розумів синтез передбачення підприємцем майбутнього корпорації на основі інтуїції, евристичних здібностей і стратегічного управління [5]. Поряд з цим однією з особливостей корпоративного розвитку є нерозуміння їх керівниками того, що собою являють корпоративна культура, підприємницька етика, загальноприйняті правила соціально-економічної політики, незнання принципів корпоративної поведінки і т. д. В Україні відсутні науково обґрунтовані та апробовані положення з перспективного розвитку корпорацій, реструктуризації діяльності, забезпечення рівних умов функціонування всіх підрозділів, не вироблено принципів розподілу доходу.

Розробці стратегій розвитку, управлінню змінами, пошуку варіантних рішень по уникненню ризиків приділяється недостатня увага з боку перших керівників. Тому в даний час більшість українських підприємств не мають стратегічної концепції. Це неминуче призводить до розпорошення сил і погіршення керованості всіма матеріальними, фінансовими, людськими, в тому числі інтелектуальними ресурсами. Таке положення негативно впливає на перспективи розвитку компаній, його можливості зберегтися як ефективної і конкурентоспроможної господарської структури. Особливості стратегії сучасної великої корпоративної структури визначаються, на думку автора специфікою великих корпорацій підприємницького типу; мобільністю зовнішнього середовища світового корпоративного підприємництва; невідповідністю зовнішнього середовища України міжнародним нормам; нерівними економічними умовами вже створених та нових українських корпоративних систем; диспаритетом цін на продукцію великих корпорацій і можливість їх впливу на інші структури; більш розвиненою інфраструктурою ринку і значною його нішею для вже існуючих корпорацій.

Висновок. Незважаючи на ряд відзначених труднощів, які встановлено в ході дослідження, до теперішнього часу корпоративне підприємництво стає ключовою проблемою харчової промисловості, так як воно вважається перспективним напрямком розвитку національної економіки. Перевага корпорацій полягає, головним чином, в тому, що в рамках однієї з таких структур можливе об'єднання капіталу держави, окремих підприємств і організацій різного виду і профілю, а також фізичних осіб.

Підводячи підсумок виконаного теоретичного дослідження, присвяченого виявленню економічної сутності корпорації, як моделі ефективного бізнесу та її значення для розвитку ринкової економіки, можна зробити висновок, що вектор національної організаційно-управлінської діяльності макроекономічного рівня повинен бути спрямований у бік розвитку корпорацій, що мають магістральне значення для економічного зростання виробництва, випуску конкурентоспроможної продукції, престижної на міжнародному рівні, зниження

ступеня безробіття, підвищення купівельної спроможності населення і поліпшення якості його життя.

1. Андронов В. В. *Корпоративный менеджмент в современных экономических отношениях* / В. В. Андронов. - М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2003.
2. Ансофф И. *Стратегическое управление* / И. Ансофф ; [пер. с англ.]. – М.: Экономика, 1999.
3. *Большой коммерческий словарь* / под ред. Т. Ф. Рябовой. - М.: Война и мир, 1996.
4. Довгань Л.Є. *Корпоративне управління : [навч. посібн.]* / Л. Є. Довгань, В. В. Пастухова, Л. М. Савчук. – К.: Кондор, 2007.
5. Жерноклеев Н. Н. *Организационно-экономические основы комплексного развития районного АПК (на примере Харьковской области) : [монография]* / Н. Н. Жерноклеев. – Х.: ФЛП Либуркина Л.М., 2007.
6. Лозовский Л. М. *Универсальный бизнес- словарь* / Л. М. Лозовский, Б. А. Райзберг, А.А. Ратновский. - М.: ИНФРА-М, 1997.
7. Наймушин В. Г. *Акционерная собственность в процессе становления смешанной экономики : автореф. дис. ... канд. экон. наук* / В. Г. Наймушин. - Ростов-на-Дону, 1998.
8. *Словарь современных понятий и терминов* / под ред. В. А. Макаренко. — М.: Республика, 2002.
9. Храброва. И. А. *Корпоративное управление: вопросы интеграции* / И. А. Храброва. - М.: Альпина, 2000.
10. Peters T.J. *In Search of Excellens* / T.J. Peters, H.W. Robert. - New-York: Harper and: Row, 1982.